

Razvoj teče

Po nekaj mesecih trdega dela, ko so družbeni dejavniki na vseh ravneh z znatno energijo razčističili kritični gospodarski položaj sedanosti, pa tudi sprejemali ukrepe, kako bi dosegli stabilizacijo, se je družbena aktivnost začela novembra pospešeno usmerjati tudi k vprašanju, kako bomo živeli in gospodarili v letu 1976. Seveda — oba problematika sklopa sta neločljivo povezana, vendar lahko rečemo, da so se šele novembra izkristalizirala številna mnenja glede čisto konkretnih rešitev za bližnjo prihodnost. Oglejmo si nekatere izmed teh rešitev.

NEKAJ ZNACILNOSTI PRORACUNA

Izdatki federacije bodo leta 1976 znašali približno 76 milijard dinarjev — če ne upoštevamo dodatkov in rebalansov, ki jih nimamo radi, vendar so nam prešli v stalno prakso. Če upoštevamo tokove in navade zadnjih let, bi lahko kar mirno napovedali, da tudi prihodnje leta ne bomo prebili brez takih poznejših povečanj. Skromno gledano, lahko k načrtovanju številk pribijemo vsaj še pet odstotkov ali kakšne štiri milijarde, tako da lahko govorimo o 80 milijardah zveznega proračuna.

To je ogromna vsota — nič manjša kot štiri in pol milijarde dolarjev — kar pomeni velik denar že tudi za znatno boljše razvite države. Takšnega proračuna smo na eni strani lahko veseli, saj nam prikazuje, da se naša družbena ustvarjalnost prav naglo in izdatno veča, na drugi strani pa vidimo, da bodo proračunski izdatki zasedli zelo velik del vrednosti našega družbenega proizvoda — govorimo o 12 do 13 odstotkov oziroma kakšno sedmimo narodnega dohodka. Kljub temu da vse naše družbeno snovanje teče v smer, kako čim več sredstev spraviti pod neposredni vpliv družbeno delavski reprodukcijski vpliv, vendar kakšno leto zlepa ni bilo primera, da bi bil državni proračun udeležen s tolikšnim odstotkom pri trošenju narodnega dohodka.

Tudi v absolutni primerjavi z letošnjim letom povečanje ne bo majhno: proračun za leto 1976 bo kar za 18 milijard di-

narjev ali za 32 odstotkov večji, kot je bilo letošnji. Ker ni nobenega dvoma, da je bil proračun sestavljen demokratično, torej ob sodelovanju republikanskih in preko njih občinskih samoupravnih dejavnikov, je na dlani, da so proračunski izdatki načrtovani realno. Toda hkrati vsa skupnost zavzamejo, da si pribori ugodnejša razmerja med proračunskimi izdatki in narodnim dohodkom na aktiven način: z večjo proizvodnjo in produktivnostjo.

Če si še oglejmo, kako bodo proračunska bremena razporejena, vidimo, da bo karoli 45 milijard dinarjev moralo prispevati gospodarstvo republik in avtonomnih pokrajin, kakih 35 milijard pa namerava zbrati zveza sama iz lastnih neposrednih dohodkov, v glavnem iz carin. Ker so dohodki iz carin že letos znašali skoraj 32 milijard dinarjev je to znak, da se carine ne bodo bistveno povečale. To tudi pomeni, da gospodarstvo ne bo pretirano obremenjeno s carinskimi dajatvami. Pomembna novost pa bo tudi, da bo federacija odstopila velik del sredstev, zbranih iz carin, nazaj republikam, da bi lahko kolikor mogoče spodbujala izvoz. Zato pa bo treba v korist zveznega proračuna hkrati toliko več neposrednih prispevkov, saj se bodo leti povečali kar za 16 milijard ali za 60 odstotkov, v primerjavi z letošnjim letom! Kje vzeti ta velika sredstva? Nedvomno predvsem tam, kjer so jih republike jemale doslej: iz davkov na promet in storitve na svojih območjih. Pred davčno službo torej stojijo nemajhne naloge. Ker se bodo davki precej povečali, bodo morale delovne organizacije nujno iskati rezerve za svojo konkurenčnost v ekonomičnejšem gospodarstvu, v kvaliteti izdelkov, v večji proizvodnji in produktivnosti. Če pa bi se dogajalo, da bi po liniji manjšega odpora zbirali prispevke s pomočjo povečevanja cen, bi to boju za stabilizacijo kajpada pomenilo slabo uslug.

DOPOLNITVE DAVCNE ZAKONODAJE

V prihodnjem letu bodo v SR Sloveniji davčno zavezani tudi tisti toždi, ki imajo sedež v drugi republikli ali avtonomni pokrajini, svojo dejavnost pa opravljajo pri nas. Davek bodo plačevali po naših republiških predpisih, vzporedno pa bodo plačevali po naših republiških predpisih, vzporedno pa bodo plačevali po državi, plače

KAKO POVEČATI IZVOZ?

Nekateri gospodarstveniki menijo, da je v osnutku zvezne planske resolucije za leto 1966 kljub sicer dobro zastavljenim

osnovnim ciljem vendarle premalo konkretnih ukrepov za spodbujanje izvoza. Takšna pomanjkljivost, pravijo, izhaja iz tega, da so bila letošnja gospodarska gibanja nezadostno, premalo razločevalno in premalo kritično ocenjena. Zato gospodarska politika za naslednje leto za nekatera področja in predvsem za izvoz ni jasno opredeljena. Zdi se, da daje preveč pooblastil zveznim upravnim organom in tako nesorazmerno krepi vlogo federacije in državnega aparata. Premalo je poudarjena odgovornost OZD, republik in avtonomnih pokrajin; samoupravno organiziranemu gospodarstvu in združenemu delu še niso zaupane zadostne kompetence.

Resolucija skuša vplivati na zunanjetrgovinsko bilanco bolj z uvoznimi restrikcijami kakor pa z aktivno stimulacijo izvoza. To ni v duhu politike, ki se zanjo zavzemajo delavci zveza komunistov in predsednik Tito, kajti te sile vidijo rešitev v doslednem povečevanju ustvarjalnosti in produkcije. Prevelike uvozne restrikcije pa seveda dušijo ustvarjalnost.

Prihodnje leto bi morali ugotoviti prioriteto naslednje panoge: energitika, proizvodnja hrane, gradnja objektov infrastrukture in tiste veje, ki najhitreje in najučinkoviteje prispevajo k zmanjševanju deficita v plačilni bilanci. Tiste torej, ki uspešno povečujejo fizični in še predvsem finančni obseg izvoza, tiste, ki izvažajo največ finalnih izdelkov in ki si uspešno prizadevajo, da bi čim racionalneje nadomestile uvoz surovin in reprodukcijskih materialov.

Glede izvoza osnutek zvezne resolucije premalo poudarja tiste ustavne pristojnosti in odgovornosti, ki gredo organizacijam združenega dela in družbenopolitičnim skupnostim. Podobno kot pri izvozu in na področju ekonomskih odnosov s tujino sploh, velja opredeliti pristojnosti tudi v kreditno-monetarnem sistemu in bančništvu, v sistemu in kontroli cen v sistemu financiranja federacije.

DOPOLNITVE DAVCNE ZAKONODAJE

V prihodnjem letu bodo v SR Sloveniji davčno zavezani tudi tisti toždi, ki imajo sedež v drugi republikli ali avtonomni pokrajini, svojo dejavnost pa opravljajo pri nas. Davek bodo plačevali po naših republiških predpisih, vzporedno pa bodo plačevali po naših republiških predpisih, vzporedno pa bodo plačevali po državi, plače

vale davek po tamkajšnjih republiških ali pokrajinskih predpisih.

Višina davkov tozdi se ob isti proizvodnji od letos na prihodnje leto ne bo bistveno povečala. Tudi višina in način obračunavanja prispevkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti se ne bosta v ničemer spremenila. Kar pa zadeva stopnje, odbitne postavke in olajšave za republiške davek iz dohodka-tozdi, bo višina davčne stopnje odvisna od obsega sredstev, ki jih bo treba zbrati iz tega vira za republiški proračun za leto 1976. Davčno stopnjo bo torej mogoče opredeliti šele takrat, ko bodo znani osnovni elementi tega proračuna.

Posebni republiški davek od prometa proizvodov, ki so mu zavezani občani in zasebne pravne osebe, bo urejen tako, da bodo menili krediti po posebnem medrepubliškem dogovoru obdavčeni enotno v vseh republikah in obeh pokrajinah. Osnutek resolucije tudi predvideva, da se bo znižala stopnja posebnega republiškega davka od prometa osebnih avtomobilov od dveh na en odstotek. In naposled, republiški zakon o davkih občanov bo za prihodnje leto spremenjen in dopolnjen tako, da bodo čim bolj odpravljena neskladja med našo in drugimi republikami.

To so, kot rečeno, samo nekatere, vendar dokaj pomembne značilnosti naše razvojne

politike v prihodnjem letu. Do sprejema zvezne resolucije o tem razvoju bo seveda mogoče še marsikatero smer začrtati ustreznije, ali z drugimi besedami, boljše uglasiti z našo ustavnostjo in politiko zveze

komunistov. Menimo, da bo pri tem uglasitvenju izrekla marsikatero odločno besedo socialistična zveza, kakor jo je izrekla v minulih mesecih na krmilu dosedanje akcije za stabilizacijo.

GOSPODARSKA ZBORNICA O OSNUTKIH REPUBLIKE IN ZVEZNE RESOLUCIJE

Mnogo nejasnosti

Predsedstvo gospodarske zbornice Slovenije je razpravljalo o osnutku resolucije o družbenoekonomski politiki in o razvoju SR Slovenije ter neoposrednih nalogah v letu 1976 in o osnutku resolucije o skupni politiki ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1976 ter pripravilo vrsto pripomb in konkretnih predlogov za izboljšavo obeh dokumentov.

Razprava je zajemala pripombe in predloge izvršnih odborov združenja tozdi panog, ki so predhodno že razpravljali o obeh dokumentih ter jih ocenili kot dobre, vendar pa so menili, da imata resolucija SR Slovenije in zvezna resolucija različčen pristop k opredeljevanju osnovnih ciljev smeri politike razvoja v letu 1976. Prioritetne naloge so v republiški resoluciji opredeljene z infrastrukturo, izvozno

usmerjenimi dejavnostmi in s poudarjeno selekcijo v razvoju vseh dejavnosti družbenih služb, zvezna resolucija pa navede 11 osnovnih ciljev razvoja, ki pa so pravzaprav povzeli kar iz koncepta dolgoročnega razvoja Jugoslavije in dosedanjih gradiv o srednjeročnem razvoju. Pri tem oba osnutka premalo upoštevata dejstvo, da moramo v letu 1976 prelomiti dosedanje razvojne trende, ki po rezultatih devetmesečnih periodičnih obračunov v letu 1975, očitno vdolijo v recesijo.

Niti zvezna niti republiška resolucija ne upoštevata dejstva, da srednjeročni načrti še niso sprejeti, in ne vsebujejo nalog, ki bodo ob izdelavi, usklajevanju in sprejemanju srednjeročnih načrtov v prihodnjem letu pred nami.

Predsedstvo gospodarske zbornice Slovenije zvezni resso-

luciji tudi zameri, da je splošno in skupno porabo omejevala le z limitiranimi stopnjami rasti, namesto da bi bila splošna in skupna poraba vezana na gibanje splošnih in skupnih kazalcev in sporazumevanje s meza združenega dela. Prav tako obravnava osebne dohodeke in skupno porabo ločeno, pri čemer obravnava posebej neto osebne dohodeke, prispevke iz bruto OD pa posebej. To ni v skladu z ustavo, niti ne omogoča, da bi osnovni nosilci načrtovanja, tj. neposredni proizvajalci v tozhdih in občani v KS, v razpravah o skupni strošnji aktivno sodelovali.

Tudi za osebno porabo je zbornica menila, da je predvidena preveč optimistično, saj se bomo morali verjetno odreči sočasni rasti realnih osebnih dohodkov z rasto produktivnosti dela, če želimo doseči stabilizacijo. V prihodnjem letu se bomo ponovno borili z uravnavanjem uvožno-izvozne bilance, pri čemer pa verjetno ekonomskih odnosov s tujino ne moremo sistemsko reševati le z omejevanjem uvoza, prav to pa v dobri meri predvideva zvezna resolucija in sicer z predvidenimi ukrepi na področju deviznega režima. Nasprotno bi morali bolj natančno in v večji meri obdelati področje ukrepov za pospeševanje izvoza. Edinole povečan izvoz nam lahko zagotovi pozitivno uravnavanje zunanjetrgo-

vinske bilance, zgolj omejevanje uvoza, in po možnosti še ne selektivno, pa se nam lahko še krepko maščuje.

Čeprav smo si v Sloveniji zastavili dokaj ambiciozno program stanovanjske gradnje, pa republiška resolucija obdelala delitev nalog in zadolžitve posameznih organov, tako zelo, da je večkrat našeto toliko forumov, ki so odgovorni za uresničevanje posameznih zahtevanih nalog, da ni več jasno, kdo je za kaj odgovoren. Verjetno bi kazalo pri takem dodeljevanju nalog določiti predvsem osnovne nosilce, naloge ostalih pa je sodelovati pri realizaciji nalog. Predsedstvo GZS je menilo, da verjetno ni smotno, če se republiška resolucija pri delitvi nalog kar enainvajsetkrat sklicuje na gospodarsko zbornico Slovenije, bodisi direktno ali pa v povezavi z drugimi dejavniki

BOGO POGAČNIK

Slovenija v letu 1976

Sedaj je v razpravi osnutek resolucije o družbenoekonomski politiki in o razvoju SR Slovenije ter njenih neposrednih nalogah v letu 1976, ki naj bi začrtal okvirne smernice razvoja naše republike v prihodnjem letu.

Težiče razvoja v prihodnjem letu je v oblikovanju in razvijanju dohodkovno neodvisnih reprodukcijskih celot kakor tudi utrjevanje ustavne vloge delavcev in krepitev delegatskih odnosov ter samoupravnega družbenega sistema.

Da bi resnično lahko zagotovili nemoten nadaljnji razvoj samoupravljanja, moramo doseči stabilizacijo gospodarstva, kar zahteva povečanje konkurenčne sposobnosti našega gospodarstva za vključevanje v mednarodno delitev dela, povečanje proizvodnje in produktivnosti ter obvladovanje vseh oblik porabe.

Prav izvozu našega blaga in storitev je potrebno posvetiti veliko pozornosti, saj z dosedanjim blagovno menjavo ne moremo biti popolnoma zadovoljni, zato je treba trdneje povezati gospodarstvo doma in preseliti razdrobljenost nastopanja na tujih tržiščih. Vse to pa zahteva tudi sočasno oblikovanje takih predpisov, ki bodo fleksibilnejše in bolj selektivno obravnavali izvozno-uvozno problematiko.

Se posebno pozornost moramo posvetiti tudi izvozu merjenosti slovenskega gospodarstva in se zavezovati za največji izvoz v državi v razvoju. Prav na tem področju smo šele na začetku poti, pri čemer bi večjo pozornost veljalo posvetiti razvoju opreme, tehnologije in ne navsezadnje tudi intelektualnih storitev.

V kolikor svojega položaja

na teh mladih in razvijajočih se tržiščih ne bomo utrdili sedaj bo kasneje prodor dosti težji, še posebno, ker prav tehnologija gospodarstva marsikdaj pogosto širši krog uvoza drugih dobrin.

Težko si predstavljamo, da bo Gorenje iz Velenja lahko izvažal v neko državo v razvoju hladnilnice ali druge proizvode bele tehnike, če bodo v tisti državi gradili ali že imeli tovarno po licenci neke druge, zahodne ali vzhodne tovarne gospodinske opreme. Če pa bomo prisotni že pri samem snovanju take industrije, se lahko vključimo tudi v drugih oblikah uvoza take države v razvoju.

Slovenijo torej predvsem pomanjkanje elektrike, prebramenjenosti komunikacij in premalo razvito kmetijstvo. Zaradi tega je te tri dejavnosti resolucija predvidela kot prioritete in jim bomo zato v prihodnjem letu, pa tudi v srednjeročnem načrtu, posvetili največ pozornosti. Nadaljnje kova, obnem pa vse delovne ljudi seznanila z nalogami, ki nas čakajo v prihodnjem letu.

Za uresničevanje vseh nalog in ciljev, ki so zastavljeni z osnutkom resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1976, pa si bomo morali prizadevati vsi in verjetno je prav javna razprava tista, ki bo posamezne naloge še bolj izoblikovala, obnem pa vse delovne ljudi seznanila z nalogami, ki nas čakajo v prihodnjem letu.

B. O.

NAŠ POGOVOR

Stabilizacija v gradbeništvu

Objavljamo drugi del pogovora s predstavnikoma gradbenih podjetij Gradisa in Slovenijaceste, ki je bil v našem uredništvu minul mesec. Zadnjič smo obravnavali stabilizacijske ukrepe in rezultate v Gradisu, tokrat pa vas bomo seznanili, kako je s tem v Slovenijacestah, kot so nam povedali generalni direktor Ivan Zidar, predsednik centralnega delavskega sveta Janez Možina in tajnik konference ZSS Vinko Franjo. Ob koncu pa bomo njihovo oceno, kako daleč so pri integriranju v GAST, po dalji direktorju gospodarsko-financične službe Igorju Vavnikarju, sekretarju sveta ZK Vinko Koletič in člani IO ZSS Lojzetu Cepušu. Pogovor so vodili sekretar OK SZDL Ljubljana-Centar Čedo Mokole, odgovor-

ni urednik Dogovorov Mišo Javornik in sodelavec Dogovorov Vladimir Jerman.

SLOVENIJACESTE SE PREDSTAVIJO

Slovenijaceste imajo pet tozdov, ki skupaj zaposlujejo 2750 delavcev in imajo 400 do 500 vajencev. Med delavci je 65 do 70 odstotkov takih, ki so prišli iz drugih republik.

Stabilizacijska akcija je v tem podjetju dobila velik pomen, saj so zanjo angažirali ves kolektiv. To so dosegli z zbori na terenu, tozdi so izdelali akcijske programe, ki so vsebovali povsem konkretne zadolžitve, iz tega je bil povzet osrednji stabilizacijski program s tudi povsem konkretnimi zadolžitvami. Rezultate je

treba podajati vsake tri mesece in zraven pojasniti, zakaj to ali to ni bilo opravljeno (če ni bilo). Ob koncu leta pa bo nekakšna inventura realizacije sprejetih ukrepov. Ko je bila akcija zastavljena, so v vseh tozhdih sklicali tudi politične aktivne.

Delavci so postavljali vprašanja, zakaj se sredstva porabljajo po nepotrebnem zaradi čakanja na terenu, neuključene organizacije, prevozov z renarcarji ipd. Delavci so opozorili, da bi delo osnovna postavka pri nagrajevanju. Pozdravili so težnje po večji disciplini, ne le disciplino prihajanja in odhajanja z dela, ampak tudi disciplino izvajanja sklepov. Ugotovili smo, da jih je toliko, da nihče več točno ne ve, za kaj vse je zadolžen. To je že prava zmešnjava, pred katero pa verjetno v nobeni hiši niso imuni. Zato je potrebno sklepe reducirati, tiste, za katere se odločijo, da posledno izvajati in za to določiti odgovornost.

ZASICENOST NA OBZORJU

V perspektivi se kaže zasičenost na tržišču. Tako gradnja čest Slovenijacest ne predvideva fizičnega porasta že v prihodnjem letu. Konkurenca je

sorazmerno velika, privatniška vrtičkarska mentaliteta pa še vedno krepko zakoreninjena.

Kaj pa usmeritev na tujia tržišča? Slovenijaceste jo imajo v načrtu, toda za to je potrebn na temeljita priprava kadrov. Slovenijaceste so namreč že pred več leti poskusile srečo na tujem tržišču, pa so se tako opekli, da se opeklino dolgo niso pozdravile. Čemu je bilo tako? Na tuje tržišče so jih preveč, lahko bi rekli, navivno, premalo so se na to pripravili.

Toda zdaj naj cilj vsakega podjetja ne bi bil samostojno prodreti na tuje tržišče, predvsem tržišče tako imenovanega tretjega sveta. Nastopati bo treba kot skupnost. S tem namenom bi moralo vse slovensko gradbeništvu združiti svojske sile za nastopanje v tujini, menijo predstavniki Slovenijaceste. To bi bilo tudi v smislu stabilizacije. Lotiti bi se morali tudi povezave z gradbeniki iz drugih republik, ki imajo več izkušenj s tržišči sveta v razvoju.

FIZICNA PRODUKTIVNOST

Ali je fizična produktivnost delavnikov, ki močneje vpliva na gospodarnost poslovanja, ali je

to vprašanje notranjih rezerv, boljše organizacije dela, med sebojnega povezovanja v širšem smislu, vprašanje reprodukcijskega materiala?

Ljudje imajo določeno količino energije, ki jo je treba znati racionalno optimizirano zaporediti. Narediti trenutno »boom« in kasneje imeti boljše ljudi, ker so se pri delu pretegnili, je bumerang, ki napravi več škode, kot je bilo koristi. Dejstvo je, da Jugoslavlani s preveliko žilco zajemamo s preveliko žilco države z delo, ki ga imajo zagotovo daljšo industrijsko tradicijo. Vsekakor pa se moramo zavzemati za disciplino.

Opraviti za eno uro več dela v istem času, to se pravi v osmih urah (pa se zaradi tega ne pretegniti), pomeni za Slovenijaceste 22 milijonov dinarjev na leto. Skratka, gre za izboljšanje organizacije dela. To pa bodo uspeli, če bodo ljudji izobraževali funkcionalno, jih pravilno motivirali in bodo imeli izdelan sistem napredovanja in načrtovanja. Tega pa še ni. Tako se dogaja, da se začnejo znajde na delovnem mestu kot neplavalec v vodi.

Zato žilavi ostanje, drugi pa grede. Posebno velja to v operativno — delo z ljudmi ni

tako preprosto, kot pogosto mislimo.

REZULTATI STABILIZACIJE

Ti govorijo, da je z disciplino vseh delavcev mogoče doseči željeno stabilizacijo gospodarstva. Pri Slovenijacestah so se lotili omejevanja nadur. Aprila je bilo 19 odstotkov vseh evidentiranih nadur. Junija je bilo nadur še 11,2 odstotka. Padanje se je nadaljevalo tudi v naslednjih mesecih, tako da je bilo od junija do septembra v primerjavi z enakim lanskim obdobjem 144 tisoč nadur manj. Pri tem je treba poudariti, da ni padla neto proizvodnja, nasprotno, iz meseca v mesec je narasčala.

S pravnim merjenjem rezultatov dela delavcev se je poprečna stopnja obračunane akorda doslej zmanjšala za približno sedem odstotkov. Hkrati je bil za september sprejet sklep o znižanju režimskega akorda za sedem odstotkov, ker se pojavljajo vsi moški izgovori, da bi se ena prepoved zamenjala s čim drugim.

Septembra so poostri disciplino prihajanja in odhajanja z dela. Po statističnih opaža-

njih je mogoče predpostaviti, da 10 odstotkov zaposlenih dnevno zamuja deset minut. V štirih mesecih od uvedbe tega ukrepa je mogoče pričakovati 141 tisoč dinarjev prihrankov.

Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije ter zbori delovnih ljudi so sklenili delati tri sobote v mesecu do konca leta.

Postavitve kontrolorja za ugotavljanje resničnosti delavčeve boležni bo verjetno omejila izostanke vsaj za tri odstotke evidentiranih ur, kar pomeni prihraniti približno 230 tisoč dinarjev. Zdravstvena služba naj bi reševala samo zdravstvena vprašanja, ne pa tudi socialnih, osebnih itd. kot doslej, saj bi delavec te zdravstvene izostanke lahko kasneje »prinesel noter«.

VELIKA ZALOGA JE HUDA NADLOGA

Aprilu so Slovenijaceste pristopile k zniževanju zalog in jih do septembra znižale za približno 2 milijardi dinarjev. To je izboljšalo likvidnost, ker se je denar iz zamrznjenih sredstev blaga pretopil v likviden denar, kar posredno vpliva na znižanje stroškov. Težave z

zniško železarno so opisali že predstavnik Gradisa.

Verjetno je ena največjih težav sinhronzacija, saj so za nemoteno delo potrebne optimalne zaloge. Delo pa ne sme zastati. Slovenijaceste so zaloge znižale z desetih na osem milijard.

Slovenijaceste ocenjujejo, da bodo z varčevalnimi ukrepi povečale gospodarnost za 1,5 do 1,8 odstotka, kar predstavlja prihranek 250 milijonov dinarjev.

BREZ NJIH NE GRE

Poudariti velja, da imajo za dosežene uspehe, ki smo jih pravkar podali, neprecenljive zasluge samoupravni organi in družbenopolitične organizacije. Za kvalitetno in pravočasno obveščanje delavcev uporabljajo največ živo besedo: poročila delegatov tistim, ki so jih izvolili. Brez sveta ZK, sindikata, socialistične mladine in vseh drugih dejavnikov ne bi mogli uspešno izvajati zadanih nalog. To, kar sprejmemo delavci na delovnih zbiorih, je za podjetje obveznost.

PRICAKUJOČ INTEGRACIJO

V Ljubljani sta gradbeni skupnosti GIPOSS in IMOS,

Tretja, GAST, ki bi jo sestavljali Gradisa, Slovenijaceste in Primorje iz Ajdovščin, bi imela sedež prav tako v Ljubljani. Priprave na integracijo potekajo že dobri dve leti. Samoupravni sporazum je že sestavljen in na referendumu v Gradisu so se za integracijo izrekli z 98,4 odstotka glasov.

Pri Slovenijacestah se niso tako daleč. Z integracijo želijo doseči povezavo na višji stopnji: od železarn, cementarn, obrtnikov... Skratka, z integracijo naj bi postali zaokrožena gradbena celota. Dogovorih pa se je treba tudi o delitvi dela, tudi strokovnih služb, da ne bodo vsi vse delali. Predstavniki Gradisa pravijo, da je žal, a vendar resnično, tudi pri integriranju čutili kot močno oviro podjetniško zaprt miselnost.

DA BI VSI PRIDOBILI

Generalni direktor Slovenijaceste Ivan Zidar je o integriranju dejal: »Delo za integracijo ni potekalo s takšnim tempom, kot je bilo predvideno, zato, ker smo se toliko angažirali pri stabilizaciji. Z integracijo pa želimo doseči več kot navadno zlepljenko. Potrebno je začrtati razvojni program te SOZD,

njen organizacijski namen in končni cilj. Morda je za to v Gradisu bolj ugodna situacija kot pri nas, kjer je prišlo do menjave v vodstvu in tako naprej. Potrebno se je posvetovati, partnerji morajo biti enakovredni. Od integracije pričakujemo, da bi z njo vsi nekaj pridobili, tako mi kot tudi družba. Za to je potrebna določena strategija, sistem za izpeljavo in zato menim, da pri tem ne gre hiteti. V našem podjetju tečejo prizadevanja najmanj eno leto, da se nekaj premakne, to je pač vztrajnost hiše. Z Gradisom delamo zelo dobro, pomagamo si med seboj. Na primer naši kovinski obrtni se z njihovo tozdo dogovarjajo, izmenjujejo izkušnje, tehnologijo... Verjetno bi bili mogli boljše sodelovati niti v lastni hiši. Menim, da je pri gradbeni operativi podobno. Želimo pa, da bi to sodelovanje doseglo večjo kvaliteto. Zato je potrebno vse natanko določiti in se dogovoriti. Še posebej pa bi rad poudaril, da je osnovno vprašanje, ki se pri tem pojavlja, vprašanje kadrov. Teh primanjkuje. Nimamo dovolj sistematično šolanih kadrov in niti nimamo načrtovano, katere kadre potrebujemo.«